

Stenlændernes Spejdermuseum
2013

v. 2.0/25.09.2013

Stenlændernes Spejdermuseum

Kære alle.

Så er tiden atter kommet til hyggeligt og udbytterigt samvær spejdermuseerne imellem.

Det er tiden til at gøre status over året, der er gået og se frem mod nye og spændende museums-udfordringer.

Det forgangne år har især været præget af en stor særudstilling om Spejdernes Lejr 2012. Vi har her haft forsøgt at inddrage mange af de virkemidler, som vi tidligere har skrevet om - fotos, film, interviews og effekter der kan røres ved.

Navnlig har det været sjovt at få formidlet en spejderhistorisk oplevelse, der for nogle kun var ganske få uger gammel, og som de fleste besøgende på museet havde et personligt forhold til. Vi synes selv, at det er lykkedes over al forventning.

Som tidligere år, har museet haft besøg af større og mindre grupper. En stor og sjov oplevelse var, at vi havde besøg af en flok mikro-spejdere, som skulle opleve "spejder-junglen".

Gennem et telt, der på sindrig vis også virkede som en tidsmaskine, kom de tilbage til ulveungetiden, og fik mulighed for at danse jungledans med Baloo, lave kimsleg og meget andet, for til sidst at komme ind på museet. En kæmpe oplevelse for såvel spejdere, ledere og kustoder.

En anden sjov oplevelse er, når tingene får bundet ring på sig selv. Vi har i tidligere årsberetninger fortalt Erik Barslunds oplevelser som KFUM-spejder under 2.verdenskrig, hvor han gjorde ordonnans-tjeneste i Dansk Røde Kors hjælpekorps.

Ved en tilfældighed blev der knyttet kontakt til Filip Kirkens spejdere, som var Barslunds gamle spejdertrop. De havde hørt nogle af historierne tidligere, men aldrig kunne få dem til at

hænge sammen. Nu fik de overdraget en del af det skriftlige materiale, ligesom vi har fået lov til at låne en spændende hyttebog, hvor BOPA-sabotører har skrevet en hilsen...

Og for 14 dage siden havde gruppen natløb, hvor Barslund og 2. verdenskrig var temaet. Se det er historieformidling på et meget levende plan.

En sidste ting, som også har fået flere ender til at mødes, og som danner grundlag for årets beretning, er familien Hegedys.

Vi har tidligere fortalt om hvordan museet blev begunstiget af en spejderuniform fra Denis Hegedys, der som ulveunge deltog på Jamboreen i 1924.

På Spejdernes Lejr blev vi kontaktet af hans søn Rolf Hegedys, der dels kunne fortælle, at hans far var død, men også at han havde en række spejdereffekter, som vi kunne få hvis vi havde lyst...

Det viste sig primært at være effekter fra den nu nedlagte Hvalsø kreds fra baptist-spejderne. Meget spændende læsning og en anledning til at undre sig over, at der ikke eksisterer et spejdermuseum, der viser baptisternes lange historie.

Men indtil da kommer der altså i dette nummer lidt af historien om baptisterne i Danmark og Hvalsø i særdeleshed.

Med håb om et godt årsmøde.

Med Spejderhilsen

Morten Frederiksen, september 2013

Baptistspejdere

Kilder: "To korps historie", "Spejderår" og "Spejderdage"

Danske Baptisters Spejderkorps blev oprettet i 1930.

Dvs at man den 2. juli 1930 på baptistsamfundets årsmøde besluttede at oprette uniformeret børnearbejde. Det blev til BDF, Baptisternes Dreng Forbund.

Også før denne dato havde der været spejderarbejde tilknyttet forskellige baptistmenigheder, men disse troppe var organiseret under Det Danske Spejderkorps (Ansgartroppen, 5. Århus trop og 4. Absalon trop), eller var uden tilknytning til noget korps.

Allerede på årsmødet i 1929 foreslog søndagsskoleudvalget, at man indførte organiseret drengearbejde under navnet Danske Baptisters Drengbrigade i direkte tilknytning til Boys Brigade. Dette vandt tilslutning og man arbejdede videre med ideen og havde i løbet af året kontakt til FDF og Boys Brigade.

Beslutningen på årsmødet i 1930 medførte som anført, at BDF blev oprettet men uden direkte tilknytning til Boys Brigade, så man var stillet frit med hensyn til detaljer i børnearbejdet.

Allerede samme år ændredes navnet til Danske Baptisters Drengeforbund (DBD), og man fik lavet love og vedtægter. Men man manglede børnene... Den første kreds blev oprettet i maj 1931 i Odense og i december i København.

Nu var der to kredse og de havde et fælles arbejdsgrundlag, men uniformen var de ikke enige om. Mens Odense kredsens uniform var en nøje kopi af Boys Brigade's matrosuniform, havde københavnerne fundet til en mere tidssvarende og praktisk uniform - spejderuniformen!

I maj 1934 blev det pigernes tur. Dvs. ligesom hos drengene lavede man en organisation først, så i 1932 blev det besluttet at oprette DBP, Danske Baptisters Pigeforbund. Pigerne var i til-

hørsforhold til "The Girls Life Brigade" i England. Men som sagt gik der to år før at man i København stiftede den første kreds. De små piger hed i øvrigt Lærker (svarende til Blåmejser og Grønsmutter), og løftet hed "Jeg lover for Jesu skyld at gøre mit yderste for være blandt de bedste".

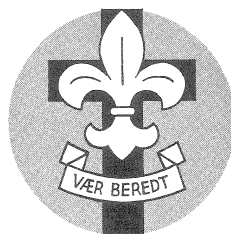
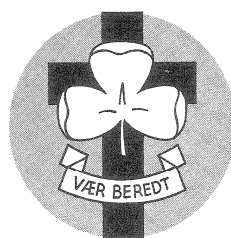
Begge landsforbund fik samme landschef, nemlig Peter Rasmussen, og drengene fik som logo ankeret og pigerne fik olielampen.

I 1934 blev det vedtaget at oprette yngsteafdelinger for de 8-12 årige drenge, "Myrerne". Her var nok skelet en del til ulvearbejdet, men dog mest til alder og uniform, ikke indholdet i arbejdsstoffet.

Udviklingen i begge forbund havde efterhånden bevirket, at man mere og mere arbejdede på linie med de anerkendte spejderkorps med hensyn til patruljesystem, klasseprøver og duelighedstegn.

Faktisk gik der ikke lang tid efter at de første kredse var stiftet, før man opdagede, at det arbejdsgrundlag, som var i grundlov og vedtægter ikke helt slog til. Man begyndte at optage stof fra andre korps og FDF. De første duelighedstegn kom således fra FDF, og senere indførtes KFUM-spejdernes duelighedstegn og klasseprøverne tillempedes efter samme forbillede.

Alt dette førte til, at man i 1948 stillede forslag om at forbundene fuldstændigt overgik til spejderkorps med spejderlov og -løfte. Trekløver og lilje afløste olielampe og anker, myrer blev til ulveun-

ger.

Som uniform valgte man blå bluse med grønt tørklæde til drengene og lyseblåt tørklæde til pigerne.

Siden starten i 1930 havde der været en fælles chef for de to forbund/korps, men da man ønskede international anerkendelse stod det snart klart, at en forudsætning var, at pigespejderne fik deres egen korpschef. En sådan blev valgt i 1954 og forhandlingerne om anerkendelse fortsatte.

Drengene havde store problemer hos DDS og KFUM-Sp. med at komme gennem med deres ønsker om på den ene side selvstændighed som korps og på den anden side en så stærk tilknytning, at de gennem disse korps kunne opnå anerkendelse.

Hos pigerne gik det lettere. I 1956 blev de via KFUK-Spejderne internationalt anerkendt, og altså med i den store spejderfamilie.

Udviklingen i medlemstallet gik støt frem, og navnlig under 2. verdenskrig skete der - i lighed med de andre spejderkorps - en markant fremgang. I 1931 var der 37 spejdere. I 1933 var der 153, i 1939 - 318 spejdere og i 1948 ikke færre end 808. I dag er der ca. 1.400 spejdere over hele landet.

I Hvalsø havde der længe været en baptistmenighed. Allerede i efteråret 1929 havde denne menighed oprettet en drengkreds. Det var gode aftener. Så længe det var lyst spillede de fodbold, og siden blev der læst i "Herrens bog".

Denne kammeratkreds udviklede sig til, at man i september 1935 oprettede en kreds i DBD. Dvs. faktisk var det Eskildstrup (senere Tølløse) baptistmenighed, der startede kredsen under navnet DBD Eskildstrup kreds. Kredsen bestod af tre delinger (ikke afdelinger) - Tølløse, Tingerup og Hvalsø. Der var fra starten 40 drenge og 7 førere!

Spejderen Georg Röser fortæller her om starten:

Jeg var den yngste af os. Jeg var først fyldt 10 år i december 1934, og man skulle være 10 år, før man kunne være med i kammeratskabskredsen. Men man skulle egentlig være 11 år for blive spejder, så jeg manglede altså 3 måneder, men fik dog lov. Vi kendte ikke bankbestyrer Johs. Petersen, som vi skulle aflægge vort spejderløfte for, og vi var meget benovede over den fine fremmede mand. Flere af os hakkede os kun med besvær (og lidt hjælp) gennem opremsningen af spejderløftet (som jo altså ikke var et spejderløfte endnu, red.), men så var vi altså optaget i Eskildstrup Kreds.

I løbet af 1938 stoppede spejderarbejdet i Tingerup og i 1939 i Tølløse. Derfor blev kredsens navn også ændret til Hvalsø Kreds i 1943. Samme år blev der indkøbt en fane, efter der havde været iværksat en indsamling. Der blev på forskellig vis indsamlet den fyrstelige sum af 290 kr, der kunne betale fanen.

I 1958 stiftedes en pigespejderkreds i Hvalsø og fra 1977 kørte arbejdet fælles for piger og drenge under navnet DBS, Danske Baptisters Spejderkorps.

Som det fremgår var det en af de ældste kredse, der måtte lukke. Det er derfor glædeligt, at vi på Spejdermuseet har fået en række af de effekter - herunder den flot broderede fane fra 1943, som har hørt til i kredsen.

12/9-2013, Morten Frederiksen

(v. 2.0/25.09.2013)

DANSKE BAPTISTERS
SPEJDERKORPS